

MAKE A DIFFERENCE

MAKE A DIFFERENCE

LÄRARHANDLEDNING

Innehållsförteckning

Om Make a difference	3
Att tänka på innan du börjar	4
Välj uppdrag	6
Tips – välj uppdrag	7
Anmäl er!	8
Tips – anmäl er!	9
Lös uppdraget!	10
Visa upp	11
Tips – visa upp	12
Lärdomar - utvärdering	15
Utvärdering – under arbetets gång	16
Utvärdering – efter avslutat arbete	17
Kopplingar till skolans styrdokument	19
Generella tips för alla uppdrag	20

Om Make a difference

Make a difference är ett inspirationsmaterial där elever kan lösa olika uppdrag åt företag och organisationer. Alla uppdrag är verklighetsbaserade och bygger på dilemman som uppdragsgivarna själva brottas med. Materialet vänder sig främst till Förskoleklass – år 9 och uppdragen är åldersanpassade. I Make a difference finns en variation av verkliga uppdrag levererade av både lokala, regionala och nationella företag och organisationer. Alla uppdragen bygger på miljö- eller etiska samt moraliska dilemman som företagen/ organisationerna har identifierat. Det kan också handla om att lösa vardagproblem. När eleverna arbetar med uppdragen får de en närmare insikt i närsamhället och kan testa sina egna idéer och uppleva hur de kan påverka ett framtida hållbart samhälle.

Elevernas presentationer kan med fördel göras digitala, så att de kan laddas upp på FramtidsFröns hemsida där andra kan ta del av elevernas lösningar och framtidsvisioner.

Hur går det till att jobba med Make a difference?

- Välj uppdrag tillsammans med eleverna.
- Anmäl till FramtidsFrön vilket/vilka uppdrag ni har valt att arbeta med.
- Arbeta med uppdraget/uppdragen.
- Arbeta med feedback och självvärdering under och efter arbetet.
- Visa upp era olika lösningar.
- Återkoppla till FramtidsFrön för vidarebefordran till organisationer och företag.

Till varje uppdrag finns en lärarsida med tips samt kopplingar till LGR 11.

Att tänka på innan du börjar

Låt eleverna ta initiativ

Tanken är att arbetet ska grunda sig på elevernas egna tankar, frågor och erfarenheter. Det är viktigt att alla är aktiva med att samla in informationen som behövs. En stor del av inläringen sker när man själv får planera och fatta beslut.

Gruppindelning

För mindre projekt kan alla elever involveras i alla uppgifter. När det gäller större projekt kan det vara bättre att dela in eleverna i grupper efter den typ av aktivitet som ska genomföras; intervjuer, filmning, datainsamling etc. Låt alla fundera på vad de är bra på och vad de kan bidra med. Alla olika kunskaper, intressen och förmågor kan komma till användning.

Det är att rekommendera att du som pedagog finns med i bildandet av grupper.

Reflektion/utvärdering

För att arbeta aktivt och kontinuerligt med självvärdering är ett förslag att arbeta med en reflektionsstund efter varje tillfälle som ni har arbetat med Make a difference. Reflektionsfrågorna kan ni komma överens om tillsammans i gruppen, dessa frågor kan ni sedan använda för att gå vidare med kamratfeedback (se vidare i handledningen).

Exempel på frågor:

- Vad har vi lärt oss idag?
- Vilka förmågor/ ämnen har vi arbetat med?
- Hur har vi samarbetat och lagt upp arbetet?
- Hur har det fungerat i gruppen?
- Är det något vi ska förändra till nästa gång vi arbetar med detta?

Man kan också arbeta med checklistor som är skapade utifrån projektet med specifika uppgifter så som:

- Att ringa någon
- Fotografera m.m.

Där kan man lista vad eleverna förväntas lära sig och göra, dessa kan sedan användas som underlag för självvärdering.

Välj uppdrag

- Börja med att logga in på vår hemsida och klicka därefter på ikonen för Make a difference.

- Klicka sedan på Välj uppdrag i menyn på första sidan.
- Här kan du se en överblick över alla uppdrag. Du kan sortera uppdragen genom att klicka på de olika ämnesområden som du vill arbeta med tillsammans med eleverna såsom; avfall, återvinning, mänskliga rättigheter och demokrati. Då kommer du att se endast de uppdrag med det specifika ämnesområdet som du och eleverna har valt.
- När du har valt uppdrag kan du välja vilken åldersanpassning som du vill ha på uppdraget. Uppdragen är indelade i tre åldersgrupper, Förskoleklass - år 3, år 4 - år 6, år 7- år 9.
- Till varje uppdrag finns det tips till dig som pedagog hur du kan arbeta med uppdragen tillsammans med eleverna och kopplingar till styrdokumentet via en lärarsida.
- Som pedagog kan du välja ett eller flera uppdrag som passar till din planering/arbetsområde eller om du låter eleverna välja fritt från de som finns presenterade.

Tips – välj uppdrag

Låt eleverna presentera var sitt uppdrag från de olika företagen/organisationerna inför klassen så att alla i elevgruppen får samma förståelse för de olika uppdragen.

Ett sätt att ena eleverna kring vilket uppdrag deras grupp vill arbeta vidare med är att alla elever i gruppen får exempelvis 3 poäng att fördela mellan alla uppdragen. (Kan vara tre klisterlappar/post-itlappar som man fysiskt kan fördela) Eleverna poängsätter därefter de förslag de tycker bäst om. Eleven kan fördela sina poäng som den vill, t ex ett mycket intressant uppdrag får alla tre poängen, eller ett poäng till de tre bästa. Därefter plockar man fram de tre förslag som har fått flest poäng. Sedan gör man om processen tills att ett uppdrag kvarstår som alla i gruppen vill arbeta vidare med. Det här kan vara ett bra sätt att träna sig i att argumentera för sin åsikt. Det här fungerar i såväl helklass som i mindre grupper.

Skolans uppdrag: "Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra." (LGR 11 s.9)

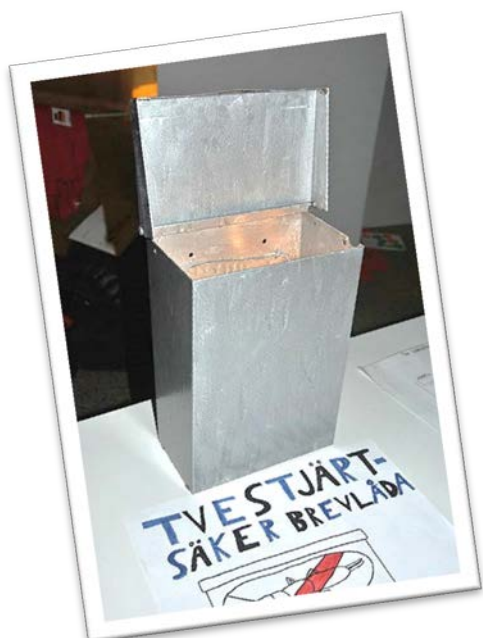
Anmäl er

Börja med att klicka på menyknappen "Anmäl er".

Om ni har valt att lösa ett uppdrag i Make a difference ber vi er, dig eller dina elever, att anmäla det genom att fylla i formuläret på sidan som nu visas. Är det flera grupper i klassen som ska lösa olika uppdrag, så behövs det göras en anmälan per grupp.

För oss på FramtidsFrön är det viktigt att veta vem som arbetar med respektive uppdrag, eftersom vi har kontakt med företagen och organisationerna och vill gärna återkoppla till dem.

Vi rekommenderar att ni efter avslutat arbete skickar in elevernas lösningar (i digital form) till oss så att vi kan vidarebefordra dem till företagen och organisationerna. Återkopplingen är viktig för att eleverna ska känna att någon utanför skolan är intresserad av deras idéer och lösningar.

8

Skolans uppdrag: "Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga verksamheten och få välja kurser, ämnen, teman och aktiviteter, kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ansvar" (LGR 11 s.8)

Tips – anmäl er

För att underlätta ditt arbete och ge eleverna mer ansvar, låt eleverna själva fylla i anmälningsformuläret. Då övar eleverna sig på att fylla i formulär och de blir medvetna om begrepp och frågor som kan uppstå. LGR 11 (s.9) menar: Undervisningen ska bedrivas i demokratiska arbetsformer och förbereda eleverna för att aktivt delta i samhällslivet. Den ska utveckla deras förmåga att ta personligt ansvar.

Skolans mål är att varje elev tar ett personligt ansvar för sina studier och sin arbetsmiljö, successivt utövar ett allt större inflytande över sin utbildning och det inre arbetet i skolan och har kunskap om demokratiska former. .” (LGR 11 s.15)

Lös uppdraget!

Klicka på det uppdrag som ni har tänkt arbeta med. Varje uppdrag presenteras i form av en elevsida och en lärarsida med metodiska tips och förslag på hur ni kan arbeta med uppdragen samt kopplingar till LGR 11. Elevsidan hamnar du på automatiskt när du klickar på uppdragen. För att komma till lärarsidan måste du klicka på knappen "Lärarsidan". Här finner du även kopplingarna till styrdokumenterna.

Visa upp

Klicka på menyknappen "Visa upp". På den här sidan kan du läsa om hur du går tillväga för att företaget/organisationen ska få se elevernas lösningar men även hur allmänheten kan få ta del av elevernas lärande. Maila till oss på FramtidsFrön och berätta om ni kommer att ha någon mässa eller liknande, så att vi kan återkoppla och bjuda in företaget till presentationstillfället. En viktig del i det entreprenöriella förhållningssättet är att eleverna får visa upp det de har arbetat med. När eleven vet att det är skarpt läge och att det finns en intresserad mottagare utanför skolan, blir arbetet mer motiverande och roligt och dessutom tillägnar sig eleven mycket kunskaper "på köpet".

Tips – visa upp

Varför inte låta eleverna visa upp sina lösningar och idéer vid exempelvis Luciafirande, öppet hus, föräldramöten, skolmusikaler eller liknande aktiviteter! Det gäller att hitta naturliga tillfällen att synliggöra elevernas lärande och kreativitet, både i och utanför skolan och fritidshemmet. Låt eleverna komma med egna idéer var de vill visa upp sina lösningar.

- Träna eleverna i muntligt framställan och argumentation genom att låta dem öva inför varandra och presentera och sälja in sina idéer. Det är en bra förberedelse om man tänker ställa ut sitt arbete på en mässa eller liknande.
- Låt eleverna komma med olika förslag på roliga sätt att presentera arbetet för att fånga mottagarens nyfikenhet. Se till att skapa tillfällen så att många olika förmågor lyfts fram.
- Låt eleverna granska varandras arbeten under processens gång. Se mer tips på formativ bedömning på www.framtidsfron.se under fliken Arbetssätt & idéer.
- Bjud in eleverna att vara delaktiga i framtagning av bedömningskriterier, för att medvetandegöra eleverna om vilka förväntningar som finns i respektive ämne.

Feedback

Feedback är till för att stötta elevers lärande och driva det framåt. En modell för återkoppling som leder framåt är "A model for effective feedback", den säger att eleverna behöver veta var de är i sin läroprocess, vad målet är och hur

de ska komma vidare. Den som ska ge feedback bör tänka på vilken information återkopplingen innehåller, hur återkopplingen är utformad, vem som ger återkopplingen, vem som tar emot återkopplingen mm. Forskning har bland annat visat att feedback bör ges i lagom stora doser kontinuerligt. Ge feedback så direkt som möjligt, den ska vara positiv, skriftlig/muntlig och följas av konkreta exempel. Skapa handledningstillfällen enskilt/ i grupp och i helklass för dig som pedagog och eleverna.

När området planeras boka redan då in kontinuerlig handledning.

Pedagogfeedback

Du som pedagog kan ge feedback på flera olika nivåer.

På uppgiftsnivå, feedback kopplas direkt till uppgiften (ofta fakta eller begreppskunskaper) och vad eleven tänker just nu kring uppgiften och hur eleven vill gå vidare.

På processnivå, feedback som kopplas till processen och förmågor.

På metakognitiv nivå, feedback som kopplas till att se på det man lärt sig av processen och kan ta vidare till nästa arbete, hur man bedömer sina egna prestationer (behöver dock vara tydligt kopplat till uppgiften). Exempel på frågor; Vad har varit bra fakta och varför? Goda kvalitéer? Hur går arbetet, vad kan förbättras? Tänk på att använda öppna frågor. Man kan ställa några frågor varje lektion för att stämma av förståelsen. I slutet av en lektion kan man låta eleverna göra en "exit ticket". Eleven sammanfattar huvudpoängen i lektionen på en lapp som lämnas in för att du som pedagog ska fånga upp elevens lärdomar.

Undervisningen ska hela tiden kopplas till målen. Kamratfeedback är ett sätt att lära sig ge feedback men också att lära sig att emot feedback. Låt eleverna ta del av varandras arbeten och se hur dessa kan variera och hur olika kvalitéer de kan ha.

En metod att använda för kamratbedömning är "Two stars and a wish". Eleverna skriver två bra saker och en önskning (något som kan förbättras) kring det arbete en annan elev gjort. Du som pedagog kan förbereda detta genom att berätta vad eleverna ska titta på. Det är viktigt att den elev som tar emot feedback summerar och reflekterar över den feedback som givits för att feedbacken ska ha önskad effekt på elevens utveckling.

Lärdomar - utvärdering

Att följa upp arbetet med Make a difference ger dig kunskap om hur eleverna upplever arbetet och hur och vad de tar till sig för kunskaper, därför är det viktigt att du och dina elever utvärderar arbetet tillsammans. Det kan ni göra både individuellt och i grupp under tiden som arbetet pågår men även efter att arbetet är avslutat. Det är också viktigt att uppmärksamma och befästa den personliga utvecklingen hos varje elev. Det handlar om att bli medveten om både hur man lär sig, sin delaktighet och vad ens styrkor är.

När eleverna har arbetat några tillfällen är det bra att stämma av med deras upplevelser både kring känslan av att arbeta med Make a difference men även hur man upplever sin roll i gruppens arbete. Här följer några förslag till utvärdering av arbetet med Make a difference. Tänk på att ålders/individpassa formuleringarna. Se kommande sidor.

Utvärdering – under arbetets gång

Gör en ring runt tre ord som du tycker stämmer överens med hur det inledande arbetet med Make a difference och din grupp har varit.

Bra	Dåligt	Kul	Spännande
Intressant	Svårt	Lätt	Klurigt
Händelserikt	Långtråkigt	Roligt	Rörigt
Kanonbra	Idérikt	Bråkigt	Jobbigt

Skriv och berätta om hur du tycker att det går med uppdraget och arbetet i gruppen.

Hur har du hjälpt till i gruppens arbete?

På vilket sätt har du fått vara med och fatta gemensamma beslut?

Utvärdering – efter avslutat arbete

Svara på följande frågor, svara så noga du kan. Dina svar är mycket viktiga för mig som pedagog och för dina medarbetare så att vi kan lära av varandra.

Del 1

- Hur var det att arbeta gemensamt kring en lösning på uppdraget?

- Vilka arbetsuppgifter passade dig bäst i gruppen?

- Vad vågade du prova som du inte hade gjort förut?

- Hur har du tagit ansvar i uppstart och genomförande av arbetsuppgiften?

- Vad har du gjort för att din grupp ska trivas tillsammans?

- Vad har du lärt dig om företaget/organisationen?

- Vad för ämneskunskaper har du haft användning av när du har arbetat med Make a difference?

Del 2

- Vilken respons har ni fått från företaget/organisationen när det gäller er lösning?

- Hur upplevde du att det var att presentera er lösning för någon annan?

- Vad i er presentation är du extra nöjd med?

- Vilka problem uppstod?

- Hur arbetade ni i gruppen? Vad var det som gjorde att det fungerade bra?

- Vad skulle du/ni vilja göra annorlunda nästa gång?

- Vad var det bästa med att arbeta med Make a difference?

Kopplingar till skolans styrdokument

Genom att använda Make a difference kan du på ett enkelt sätt arbeta med läroplanens övergripande perspektiv. Materialet gör att du kan uppnå delar av det centrala innehållet och kunskapskraven i LGR 11 bland annat i samhällskunskap, teknik, biologi, bild, matematik och svenska, beroende på vilket uppdrag du väljer att arbeta med och hur du lägger upp arbetet. Under respektive uppdrag kan du hitta förslag på kopplingar till styrdokumentet och på www.framtidsfron.se hittar du en mall för pedagogisk planering för elev och lärare under sidan Make a difference.

Make a difference grundar sig i ett entreprenöriellt förhållningssätt, det vill säga att elevernas entreprenöriella förmågor tränas och attityder som främjar entreprenörskap stimuleras. Det entreprenöriella förhållningssättet innebär ett ämnesintegrerat och verklighetsbaserat lärande som utgår från elevernas erfarenheter och intressen och som involverar omvärlden på flera plan. Facitkulturen är avlagd, vilket innebär att pedagogen är medarbetare i barnens lärprocesser och att det finns många olika sätt att lösa problem, att det är processen som är viktig. Lärandet sker på många olika sätt och pedagogerna visar tillit till att alla kan nå sina mål om de får vara delaktiga och experimentera sig fram. I det entreprenöriella förhållningssättet blir många fler förmågor hos eleverna synliga. Det leder till att fler får känna sig sedda och uppskattade, får högre motivation och ett större självförtroende.

Generella tips för alla uppdrag

- Låt eleverna gå in på företagets hemsida och söka information om företaget/organisationen, dess varor och tjänster samt eventuell miljöpolicy/hållbarhetsarbete och värdegrundsarbete.
- Arbeta med förståelsen för olika begrepp genom att titta på märkningar på produkter (Svanen, Fairtrade etc.) Låt eleverna besöka affärer och leta olika märkningar på olika varor.
- Spela memory med begreppen för att befästa orden.
- Låt eleverna undersöka vad en certifiering som, exempelvis ISO 14000, Svanen, UTZ och liknande innebär.
- Ta tillvara kommunens olika förvaltningar i arbetet med Make a difference för eventuellt studiebesök eller intervjuer. Till exempel kommunens källsorteringsstation, reningsverk, mottagning för nyanlända m.m.
- Medvetandegör var det personliga ansvaret börjar och slutar hos individen både vad gäller miljöfrågor men även integration och värdegrundsfrågor.
- Låt eleverna återvinna material för att skapa eller uppfinna nya saker och användningsområden.
- Inventera ditt och dina elevers nätverk, det kanske finns någon förälder som arbetar med frågor som rör uppdragen och som kan hjälpa till på något sätt.

Handledningen reviderades juni 2015. Materialet är upphovsrättskyddat och får endast användas av Föreningen FramtidsFröns medlemmar.

FramtidsFrön är en ideell förening som har arbetat med entreprenörskap i grundskolan sedan 2002. Vi utbildar lärare i det entreprenöriella förhållningssättet, utvecklar inspirationsmaterial och anordnar mässor och aktiviteter för elever. Föreningen är politiskt och religiöst obunden. Kommuner och skolor kan bli medlemmar. Föreningen samarbetar även med flertalet organisationer och företag.